

Sygn. akt:

SĄD REJONOWY
WYDZIAŁ I CYWILNY
ul. Młostowska 7
87-100 TORUŃ
tel (56) 610-59-60 fax (566) 610-59-74

Postanowienie

Dnia 14 listopada 2014r.

Sąd Rejonowy w Toruniu – Wydział I Cywilny
przewodniczący SSR Maciej J. Naworski

po rozpoznaniu

dnia 14 listopada 2014r. w Toruniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy

z wniosku R

S.A. w W

przeciwko B W , M W i P W

o nadanie klauzuli wykonalności

postanawia:

na podstawie art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.) zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem, czy przepis art. 98 ust. 2 i art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. prawo bankowe (tekst j. Dz. U. z 2012r., poz. 1376 ze zm.) jest zgodny z art. 2, 20, 32 ust 1 zd. 1, 64 ust. 2 i 76 Konstytucji w zakresie, w jakim uprawnia bank do wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercom dłużnika także w sytuacji, w której nie wystawił go uprzednio przeciwko zmarłemu dłużnikowi.

W tym celu wnoszę podpisany
ZA ZGODNOŚĆ

25. LIS. 2014

toruń, dnia

Starszy Sędziacz Sądowy

Irena Serafin

Uzasadnienie

I

R S.A. w W wniósł o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu przeciwko B W , M W i P W , podnosząc, że są oni spadkobiercami D W , który był winny wnioskodawcy określone sumy lecz zmarł, nie wykonując zobowiązania. Z uzasadnienia wniosku wynikało, że przeciwko zmarłemu dłużnikowi bankowy tytuł egzekucyjny nie został wystawiał.

II.

1. Zgodnie z art. 96 ust. 1 w związku z art. 97 ust. 1 i 98 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. prawo bankowe (tekst j. Dz. U. z 2012r., poz. 1376 ze zm., powoływanej dalej jako ustawa prawo bankowe) bank ma prawo wystawiać bankowy tytuł egzekucyjny tylko przeciwko osobie, która bezpośrednio z nim dokonała czynności bankowej albo jest jego dłużnikiem z tytułu zabezpieczenia wierzytelności wynikającej z czynności tego typu a także przeciwko osobie trzeciej, gdy przejmie ona dług wynikający z czynności bankowej.

Ponadto, w myśl art. 98 ust. 2 prawa bankowego jeżeli po dokonaniu czynności bankowej, obowiązek spełnienia świadczenia przeszedł na inne osoby w wyniku spadkobrania, podstawą egzekucji może być tytuł wykonawczy oparty na bankowym tytule egzekucyjnym zaopatrzonym w sądową klauzulę wykonalności nadaną przez sąd przeciwko tym osobom.

2. Wykładnia art. 98 ust. 2 prawa bankowego rodzi pewne problemy. Powstaje bowiem pytanie, czy bank może wystawić tytuł egzekucyjny przeciwko spadkobiercom dłużnika w każdej sytuacji, czy też uprawnienie to ograniczone tylko do tych przypadków, w których powstał już tytuł egzekucyjny przeciwko pierwszemu dłużnikowi.

Analiza słowna art. 98 ust. 2 prawa bankowego wskazuje, że prawidłowy jest drugi z poglądów.

Verba legis stanowią bowiem o tytule opartym na bankowym tytule egzekucyjnym. Ustawodawca zakłada zatem, że niezbędne jest wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi, a następnie, jeżeli umrze on nie spełniając

świadczenia, dopuszcza wystawienie tytułu egzekucyjnego także przeciwko jego spadkobiercom.

Za takim rozumieniem art. 98 ust. 2 prawa bankowego przemawiają zaś także dalsze argumenty.

Po pierwsze, gdyby chodziło o uprawnienie do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego niezależnie od uprzedniego wydania go przeciwko dłużnikowi, redakcja omawianego przepisu byłaby odmienna i powielala treść art. 98 ust. 1 prawa bankowego. Można zakładać, że przepis miałby następującą treść: „bankowy tytuł egzekucyjny jest podstawą egzekucji przeciwko osobie trzeciej, jeżeli nabyła spadek po dłużniku”. W grę wchodzić ma jednak tytuł wykonawczy oparty na bankowym tytule egzekucyjnym. Skomplikowane sformułowanie analizowanego unormowania, różniące się zasadniczo od poprzedzającego go bezpośrednio, nie jest natomiast wynikiem przypadku.

Po drugie, jak była już mowa, przepisy prawa bankowego stanowią *lex specialis* w stosunku do przepisów kodeksu postępowania cywilnego poświęconych tytułom egzekucyjnym i powinno być interpretowane ściśle. Wątpliwości w tym zakresie należy zatem rozstrzygać przeciwko uprawnieniu banków.

Po trzecie, w orzecznictwie wypowiedziano słuszny pogląd, że bank nie może wystawić bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercom dłużnika, ponieważ nie złożyli oni oświadczenia o poddaniu się egzekucji (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 stycznia 2004r., III CZP 98/03, OSN z 2005r., nr 2 poz. 27, powoływana dalej jako uchwała z dnia 7 stycznia 2004r.).

3. W tym miejscu wypada odnotować, że Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 maja 2010r. (III CZP 18/10, OSN z 2010r., Nr 12, poz. 157, powoływanej dalej jako uchwała z dnia 7 maja 2010r.) stwierdził, że bank jest jednak uprawniony do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercom dłużnika będącego osobą wymienioną w art. 97 ust. 1 prawa bankowego niezależnie od wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkodawcy.

Pomijając, że uchwała z dnia 7 maja 2010r. pozostaje w sprzeczności z uchwałą z dnia 7 stycznia 2004r, budzi ona zasadnicze wątpliwości. Sąd Najwyższy stwierdza w niej bowiem jednoznacznie, że podstawy „wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercom dłużnika banku nie może stanowić art. 98 ust. 2 prawa bankowego”, ponieważ „przepis ten dotyczy nadania klauzuli wykonalności przeciwko

innym osobom niż dłużnik banku, gdy na osoby te, m.in. w wyniku spadkobrania, przeszedł obowiązek spełnienia świadczenia” a „bezpośrednia możliwość wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercom dłużnika banku zależy od przyjęcia, czy wstąpili oni w obowiązek dłużnika spełnienia świadczenia wynikającego z jego zobowiązania wobec banku”. Podstawy nadania klauzuli wykonalności przeciwko spadkobiercy dłużnika banku Sąd Najwyższy upatruje natomiast w dziedziczeniu i jak należy się domyślać, stwierdzeniu, że spadkobierca staje się dłużnikiem wierzycieli spadkodawcy, ponieważ wstępuje w jego prawa i obowiązki. Przytoczone powyżej *in extenso* sformułowanie jest jednak wewnętrznie sprzeczne i jednocześnie niezgodne z brzmieniem przepisu, do którego się odwołuje.

Art. 98 ust. 2 prawa bankowego jest bowiem poświęcony spadkobiercom. Trudno zatem twierdzić, że ich nie dotyczy. Co więcej, stanowi jedyną podstawę do wystawiania przeciwko nim tytułu egzekucyjnego. Niezależnie zaś od sukcesji generalnej spadkobierca jest osobą trzecią w stosunku do spadkodawcy. Nie jest przecież tożsamą z nim osobą. Jasne jest przy tym, że przepisy prawa bankowego normują kompleksowo wszystkie przypadki wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych. Skoro zatem zdaniem Sądu Najwyższego nie jest dopuszczalne wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercy dłużnika na podstawie art. 98 ust. 2 prawa bankowego, to nie ma w ogóle takiej możliwości. Brak jest bowiem innej normy prawnej, która przewiduje takie uprawnienie.

Z przedstawionych powyżej względów nie sposób pogodzić się z ostatnim zapatrywaniem Sądu Najwyższego (zostało ono zresztą poddane słusznej krytyce w piśmiennictwie; zob. zwłaszcza J. Mojak, *Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010r., III CZP 18/10, OSN z 2010r., Nr 12, poz. 157, Monitor Prawniczy z 2011r., nr 11 s. 616 i n.*).

4. Pomimo uwag krytycznych, jakie rodzi opinia wyrażona przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 maja 2010r. należy uznać, że obowiązuje ona w judykaturze sądów powszechnych i, co za tym idzie, nadaje rzeczywistą treść obowiązującej normie prawnej. Pogląd najwyższego organu sądowego podziela bowiem Sąd Okręgowy w Toruniu (por. np. postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 10 sierpnia 2012r., VIII Cz 378/12, niepublikowane, z dnia 14 lutego 2013r., VIII Cz 75/13, niepublikowane i z dnia 26 września 2014r. niepublikowane) a także inne sądy okręgowe (zob. np. postanowienie Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 20 marca

2013r., II CZ 239/13, LEX nr 1418891). Próby przeciwstawiania się temu pogładowi przez Sąd Rejonowy w Toruniu jest więc z góry skazane na niepowodzenie już tylko z racji autorytetu Sądu Najwyższego.

Rozumienie przez Sąd Najwyższy przepisów prawa bankowego w przedstawiony powyżej sposób uzasadniania zaś zwrócenie się z pytaniem o ich zgodność z konstytucją.

III.

1. Nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu jest czystą formalnością. Sąd nie ma bowiem kognicji w zakresie badania istnienia i wymagalności roszczeń wymienionych w tytule tego typu. Sąd bada jedynie, czy dłużnik poddał się egzekucji oraz czy roszczenie objęte tytułem wynika z czynności bankowej dokonanej bezpośrednio z bankiem lub z zabezpieczenia wierzytelności banku wynikającej z tej czynności (art. 786² § 1 k.p.c.) a w sprawie przeciwko spadkobiercom, czy zachodzi fakt dziedziczenia.

Żadne inne okoliczności nie mogą być natomiast przedmiotem oceny. Nie wchodzi zatem w grę ocena o charakterze merytorycznym zmierzająca w szczególności do sprawdzenia, czy roszczenia banku istnieją, albo czy istnieją w opisanej wysokości lub, czy wynikają z umów, na które powołuje się bank.

Co więcej, z art. 786² § 1 k.p.c. można wyprowadzać wniosek, że kognicją sądu nie jest objęta nawet kontrola faktu dziedziczenia.

W rezultacie, prawidłowe od strony formalnej (a w istocie graficznej) wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego i złożenie wniosku, który nie jest obciążony brakami formalnymi otwiera drogę do rozpoczęcia przeciwko spadkobiercy dłużnika banku postępowania egzekucyjnego.

2. Uprawnienie banków do wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych stanowi niewątpliwie przejaw ich uprzywilejowania. Sytuuje to zaś bank w lepszej pozycji nie tylko względem kontrahenta ale także innych uczestników obrotu gospodarczego.

Właściwa ocena skutków obowiązywania przepisów prawa bankowego dotyczących wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych wymaga zwrócenia uwagi na konkretne przejawy uprzywilejowania banków z punktu widzenia ich przeciwników i konkurentów.

Po pierwsze, bank zwolniony jest z konieczności dochodzenia spornych roszczeń na drodze postępowania sądowego. Nie musi zatem sporządzać pozwu, nie musi opłacać go, nie musi gromadzić i przedstawiać dowodów na poparcie swoich pretensji. Jego roszczenie nie podlega bowiem nawet pobieżnej weryfikacji przez sąd. Każdy inny podmiot prawa cywilnego, na wypadek braku spełnienia świadczenia musi natomiast, w celu skorzystania z przymusu państwowego przy realizacji wierzytelności, poddać ją weryfikacji dokonywanej w postępowaniu rozpoznawczym.

Przede wszystkim jednak bank zwolniony jest z konieczności skonfrontowania swoich racji w sporze z przeciwnikiem.

W tym miejscu należy zaś zauważyć, że proces cywilny, niezależnie istotnego sformalizowania, przewiduje także daleko idące gwarancje dla pozwanego zabezpieczające równość stron tego postępowania. Ważniejsze jest jednak, że sąd ocenia zasadność zgłoszonych roszczeń z punktu widzenia prawa materialnego niezależnie od zarzutów procesowych podnoszonych przez strony. W szczególności może nie zaakceptować uznania powództwa jeżeli jest sprzeczne z prawem, zmierza do obejścia prawa albo jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (art. 231 § 2 k.p.c.); ocenia też zgłoszone roszczenia chociażby z punktu widzenia art. 5, 353¹ i 385¹ k.c.

Rolą sądu jest bowiem sprawowanie wymiaru sprawiedliwości a zatem wydawanie orzeczeń w zgodzie z obowiązującym prawem i sprawiedliwych.

Roszczenia banku nie są jednak poddawane tego typu weryfikacji, ponieważ oświadczenie wiedzy banku zastępuje bowiem orzeczenie sądowe.

Po drugie, bank uzyskuje tytuł wykonawczy niezmiernie szybko. Nawet jeżeli termin instrukcyjny z art. 781¹ k.p.c. nie jest dotrzymany, rozpoznanie sprawy w procesie trwa wielokrotnie dłużej niż nadanie klauzuli wykonalności.

Po trzecie wreszcie, ciężar prowadzenia sporu zostaje przeniesiony na przeciwnika banku. On bowiem musi wystąpić przeciwko bankowi z powództwem, jeżeli kwestionuje jego roszczenia. Dzieje się tak zaś w momencie, w którym bank prowadzi przeciwko niemu egzekucję. Egzekucja oznacza zaś zajęcie majątku, co z kolei rodzi poważne skutki, niezależnie od statusu i sytuacji finansowej przeciwnika banku. Żaden inny podmiot nie korzysta jednak z tak daleko idących preferencji. Nikt poza bankami, w tym nawet Skarb Państwa, nie uzyskał uprawnienia, polegającego na przerzuceniu konieczności prowadzenia sporu sądowego na przeciwników.

3. Uprzywilejowanie banków, chociaż obowiązuje w powszechnie, jest szczególnie dotkliwe dla będących osobami fizycznymi spadkobierców osób, które bank uznaje za dłużnika (dziedziczenie przez osoby prawne zdarza się sporadycznie, a problem wystawienia przeciwko nim, jako spadkobiercom dłużnika, bankowego tytułu egzekucyjnego nie powstał w tutejszym Sądzie).

Abstrahując od obiektywnie niskiej kultury prawnej uczestników obrotu cywilnego, spadkobiercy osób zadłużonych w bankach znajdują się w wyjątkowo trudnej sytuacji. Zrozumiałe jest bowiem, że śmierć krewnego, po którym dziedziczą w typowej sytuacji, prowadzi do istotnych perturbacji w ich codziennym życiu. Przede wszystkim jednak, zwykle nie mają one wiedzy o jego zobowiązaniach i ich wysokości. Dowiadują się zaś o nich przy okazji zajęcia komorniczego. Doświadczenie uczy zaś, że nawet posiadanie precyzyjnych informacji o sytuacji majątkowej zmarłego i jego zadłużeniu, niewiele zmienia. Śmierć krewnego rodzi bowiem także istotne skutki ekonomiczne.

Razi więc w takich sytuacjach uprawnienie banku do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego i przejście od razu na etap egzekucji, z pominięciem sądowej kontroli rozszczenia. Skutkuje bowiem pozbawieniem spadkobierców dłużnika banku ochrony stosowanych przez sąd klauzul generalnych (art. 5 i 385¹ k.c.), czy dobrodziejstwa art. 320 k.p.c.

Na gruncie przedmiotowej sprawy jeden z przeciwników banku jest niepełnoletni a postanowienia umowy przewidywały, że śmierć kredytobiorcy skutkowałą postawieniem całej pozostałej do spłaty sumy kredytu w stan wymagalności.

4. W tym miejscu wypada zauważyć, że status banku pod względem prawnym nie jest nadzwyczajny. Banki działają bowiem w formie spółek akcyjnych i spółdzielni oraz jako banki państwowe (które jednak należy pominąć w rozważaniach z uwagi na specyficzny ich charakter i symboliczną ilość) i mają status przedsiębiorcy (art. 5 ust. 4 prawa bankowego). Z tego też względu prowadzą działalność nastawioną na zysk. Pod tym kątem nie różnią się zatem od innych uczestników obrotu gospodarczego. Ich sytuacja jest jednak wyjątkową z faktycznego punktu widzenia. Bez większego ryzyka można bowiem postawić tezę, że należą do najbogatszych i, w konsekwencji, najsilniejszych rynkowo przedsiębiorców.

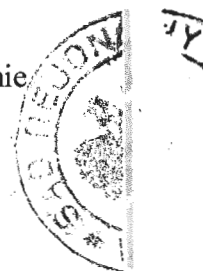
Z kolei czynności bankowe, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2 prawa bankowego, w tym zwłaszcza udzielanie kredytów i pożyczek, są modelowymi czynnościami prawa cywilnego. Istotą stosunku cywilnoprawnego jest natomiast równość stron.

5. W świetle obowiązujących przepisów przeciwnik banku nie jest pozbawiony ochrony. Ma bowiem prawo wytoczyć przeciwko bankowi powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego kwestionując istnienie zobowiązania (art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.).

Trzeba jednak zauważyć, że zabezpieczenie to jest w istocie iluzoryczne dla spadkobierców dłużnika banku. Z wielu względów podjęcie obrony jest bowiem trudne. Wymaga przecież zgromadzenia dowodów, co w przypadku spadkobierców dłużnika zawsze rodzi proste do wyobrażenia problemy, przygotowania pozwu, który odpowiadać musi wymaganiom formalnym oraz przejścia procedury procesu. Pamiętać zaś trzeba, że postępowanie odbywa się na koszt powoda i trwa w czasie, w którym bank, dysponując tytułem wykonawczym (bankowym tytułem egzekucyjnym zaopatrzoną w klauzulę wykonalności) zaspokaja się z majątku powoda.

W rezultacie, jak była już mowa, ciężar prowadzenia procesu, który ma na celu weryfikację zasadności roszczeń banku, spoczywa na jego przeciwniku.

Ukształtowanie wzajemnych relacji banku i spadkobiercy dłużnika rodzi zatem pytanie o konstytucyjność wymienionych w sentencji postanowienia przepisów.

IV.

1. Zgodnie z art. 2 Konstytucji Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, które urzeczywistnia zasady sprawiedliwości społecznej.

W myśl art. 20 Konstytucji podstawą ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej jest społeczna gospodarka rynkowa.

Przepis art. 32 ust 1 zd. 1 Konstytucji stanowi, że wszyscy są równi wobec prawa.

W świetle art. 64 ust. 2 Konstytucji własność i prawa majątkowe podlegają równej dla wszystkich ochronie.

Wreszcie art. 76 *in principio* wprowadza ochronę konsumentów przez władze publiczne.

2. Treść przepisu art. 96 ust. 1 i 98 ust. 2 prawa bankowego nie daje się pogodzić z żadną z wymienionych norm konstytucyjnych.

Po pierwsze, uprzywilejowanie banków, polegające na zwolnieniu ich z konieczności przeprowadzenia procesu cywilnego, w którym obowiązuje zasada równości stron w celu dochodzenia roszczeń i w konsekwencji wyłączenie sądowej oceny ich zasadności, przerzucenie ciężaru prowadzenia sporu na spadkobiercę osoby, o której

bank twierdzi, że jest jego dłużnikiem i umożliwienie wdrożenia egzekucji a zatem przymusu państwowego na podstawie oświadczenia wiedzy banku nie daje pogodzić się z zasadą demokratycznego państwa prawnego, które realizować ma zasadę sprawiedliwości społecznej wyrażoną w art. 2 Konstytucji. Treść obowiązującego prawa oznacza bowiem w istocie przekazanie znacznego obszaru prawa cywilnego pod władztwo banków, skoro ich oświadczenia wiedzy mają moc orzeczeń sądowych.

Po drugie, uprzywilejowanie banków, polegające na zwolnieniu ich z konieczności przeprowadzenia procesu cywilnego, w którym obowiązuje zasada równości stron w celu dochodzenia roszczeń i w konsekwencji wyłączenie sądowej oceny ich zasadności, przerzucenie ciężaru prowadzenia sporu na spadkobiercę osoby, o której bank twierdzi, że jest jego dłużnikiem i umożliwienie wdrożenia egzekucji a zatem przymusu państwowego na podstawie oświadczenia wiedzy banku kłóci się z zasadą społecznej gospodarki rynkowej ustanowionej w art. 20 Konstytucji. Z daleko idących preferencji korzystają przecież przedsiębiorcy prowadzący działalność bankową a zatem jedne z najsilniejszych ekonomicznie podmiotów gospodarki kapitalistycznej zwłaszcza, że odbywa się to kosztem praw pozostałych uczestników obrotu, których prawa, w tym prawo do ochrony sądowej, zostaje uszczuplone.

Po trzecie, uprzywilejowanie banków, polegające na zwolnieniu ich z konieczności przeprowadzenia procesu cywilnego, w którym obowiązuje zasada równości stron w celu dochodzenia roszczeń i w konsekwencji wyłączenie sądowej oceny ich zasadności, przerzucenie ciężaru prowadzenia sporu na spadkobiercę osoby, o której bank twierdzi, że jest jego dłużnikiem i umożliwienie wdrożenia egzekucji a zatem przymusu państwowego na podstawie oświadczenia wiedzy banku narusza zasadę równości wobec prawa proklamowaną w art. 32 ust 1 zd. 1 Konstytucji i to aż z dwóch powodów. Z jednej strony tylko przedsiębiorca, który prowadzi działalność bankową ma prawo wystawiania tytułów egzekucyjnych i to także przeciwko spadkobiercom osób, którą uznaje dłużników. Działalność gospodarcza banku nie różni się natomiast w żaden sposób od działalności tego typu prowadzonej przez innych przedsiębiorców (np. prowadzących zakłady ubezpieczeń, zakłady wytwórcze czy przedsiębiorstwa handlowe).

Z drugiej strony, nie sposób mówić o równości praw pomiędzy bankiem i jego przeciwnikiem, który, jak spadkobierca, nie wchodził z nim w żadne stosunki prawa cywilnego. Układ sił jest bowiem i tak zaburzony z faktycznego punktu widzenia z uwagi na rozmiar przedsiębiorstw bankowych. Obowiązujące ustawodawstwo zamiast

niwelować te różnice wzmacnia je istotnie uprawniając banki do wystawiania dokumentów, mających cechy oświadczenia wiedzy, o mocy orzeczeń sądowych i rozpoczynania egzekucji na ich podstawie. W rezultacie, jak była już mowa, ciężar obrony zostaje przerzucony na przeciwnika banku i to sytuacji, w której bank dokonał już zajęcia jego majątku i się z niego zaspokaja.

Przeciwnik banku nie ma natomiast tego typu praw i, jeżeli sam zawraca się przeciwko bankowi z roszczeniami (np. o wypłatę środków z rachunku bankowego spadkobiercy, nie może zaskoczyć przeciwnika egzekucją prowadzoną na podstawie własnego oświadczenia wiedzy).

Nierówność stron pod każdym względem jest zatem rażąca.

Po czwarte, wbrew art. 64 ust. 2 Konstytucji własność i prawa majątkowe przeciwników banków podlegają mniejszej ochronie, niż przeciwników innych przedsiębiorców innych kategorii, ponieważ bank dysponuje przywilejem, polegającym na zwolnieniu go z konieczności przeprowadzenia procesu cywilnego, w którym obowiązuje zasada równości stron w celu dochodzenia roszczeń i w konsekwencji wyłączenia sądowej oceny ich zasadności, przerzucenia ciężaru prowadzenia sporu na spadkobiercę osoby, o której bank twierdzi, że jest jego dłużnikiem a przede wszystkim, na umożliwieniu wdrożenia egzekucji a zatem przymusu państwowego, na podstawie oświadczenia wiedzy banku.

Po piąte wreszcie, uprzywilejowanie banków, polegające na zwolnieniu ich z konieczności przeprowadzenia procesu cywilnego, w którym obowiązuje zasada równości stron w celu dochodzenia roszczeń i w konsekwencji wyłączenie sądowej oceny ich zasadności, przerzucenie ciężaru prowadzenia sporu na spadkobiercę osoby, o której bank twierdzi, że jest jego dłużnikiem i umożliwienie wdrożenia egzekucji a zatem przymusu państwowego na podstawie oświadczenia wiedzy banku, narusza wyrażoną w art. 76 *in principio* zasadę ochrony konsumentów przez władze publiczne. *De lege lata* konsument jest preferowany w całej sferze prawa cywilnego z wyłączeniem jednak prawa bankowego, skoro bank korzysta względem niego z przywilejów opisanych powyżej. Zmarły dłużnik wnioskodawcy był natomiast konsumentem.

V.

1. Mając na uwadze powyższe kwestie uzasadnione jest zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem, czy przepis art. 98 ust. 2 i art. 96 ust. 1 ustawy

z dnia 29 sierpnia 1997r. prawo bankowe (tekst j. Dz. U. z 2012r., poz. 1376 ze zm.) jest zgodny z art. 2, 20, 32 ust 1 zd. 1, 64 ust. 2 i 76 Konstytucji w zakresie, w jakim uprawnia bank do powystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercom dłużnika także w sytuacji, w której nie wystawił go uprzednio przeciwko zmarłemu dłużnikowi.

2. Od odpowiedzi na przedstawione pytanie zależy zaś rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy. Jeżeli bowiem kwestionowany przepis jest niezgodny z wymienionymi normami ustawy zasadniczej, żądanie nadania klauzuli przeciwko spadkobiercom dłużnika zostanie oddalone; jeżeli zaś jest zgodny z konstytucją, Sąd wniosek wierzyciela uwzględni.

3. W ocenie Sądu Rejonowego przepis art. 98 ust. 2 i art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. prawa bankowego w zakresie, w jakim uprawniają bank do powystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercom dłużnika także w sytuacji, w której nie wystawił on go uprzednio przeciwko zmarłemu dłużnikowi jest niezgodny z powołanymi wyżej przepisami Konstytucji.

Sądowi znane są orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 maja 1995r., (K 12/93, OTK z 1995r. nr 1 poz. 14) i z dnia 26 stycznia 2005r., (P 10/04, OTK – A z 2005r. nr 1 poz. 7), w których uznał On uprawnienie banków do wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych za zgodne z konstytucją.

Dotychczas ocenie zgodności z ustawą zasadniczą podlegało jednak uprawnienie banków do wystawiania tytułów egzekucyjnych przeciwko ich kontrahentom. Problem spadkobierców nie stanął natomiast na wokandzie Trybunału Konstytucyjnego. Spadkobiercy dłużnika banku znajdują się jednak w innej niż on sytuacji, pomimo sukcesji w jego prawa i obowiązki.

Istotne znaczenie ma też wpływ czasu i przekształcenia społeczno – gospodarcze, które zachodząc w Polsce uzasadniać mogą uzasadniać odmienną ocenę uprzywilejowania banków (por. uwagi wyrażone przez Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 lipca 2011r., P 1/10, OTK – A z 2011r., nr 6, poz. 53).

4. Tylko dla porządku Sąd zaznacza, że orzekała na posiedzeniu niejawnym, ponieważ rozpoznawanie spraw w postępowaniu klauzulowym odbywa się w ten sposób

(art. 766 zd 1 k.p.c.) a ustawa o Trybunale Konstytucyjnym nie wymaga przeprowadzenia rozprawy w przedmiocie zwrócenia się z pytaniem prawnym.

W oryginale właściwe podpisy
ZA ZGODNOŚĆ

Toruń, dnia 25. LIS. 2014
Starszy Sekretarz Sądowy

Irena Serafin